

353

Bord

(ALDC, III, 490. Bord)

Els significants generals per al concepte ‘nascut de pares desconeguts o no units en matrimoni’ són *bord* i els seus der., usats com a adjectiu i com a substantiu *m.* i *f.* *Bord* (*fill bord* 33, 74, 154), com l’oc. *bòrd*, procedeix del llat. *vg.* *BŪRDUS* ‘mul; bístia borda de cavall i somera’; en són der. el ross. *bordegàs*, combinat amb l’infix *-eg-* i el suf. *-às* de valor intensiu; *bordet*, dim. eufemístic de commiseració (*veg.* *ceguet* ‘cec’); *bordissenc* 44, format sobre *bordís* i el suf. *-enc*; *borde* 94, 138, 139, tribut a l’aragonès; a notar la var. perifràstica (*l’han tret*) de la *borderia* 34, 60, 61, 67, 125. *Fill de pares desconeguts* (*de pare desconocido* 159, *fills desconeguts* 190, *hijos desconocidos* 190) es troba en punts esparsos sobretot del val., que alterna puntualment amb *fill de pares entretenguts* 189, *fill de pares incògnits* 63, *fill de mare fadrina* 163, *fill de pare amprat* 163 (‘manllevat’), *fill de pare bord* 163. Alguns fan referència: *a*) a l’acollida a un centre benèfic: (*vaiiet, al·lot, fillet*) de la *Beneficència* 147, 189, de la *Inclusa* 73, 75, 76, 82, 175, institució i edifici dits *Casa dels bords* 176, (*l’han tret*) de l’*Hospici* 30, 42, 70, 118, 125; de la *Casa (de) la Caritat* 49, 61, o simplement (*tret*)

de la *Casa* 72, 135, 140, 141, 143, 145, 147, 148, 150, 162, 172, 175; *b*) al perdó i acollida per part d’una figura religiosa: del *Bon Jesús* 82, de la *Sang* 73, 76 (al·lusiú al Crist miraculós de l’església de la Sang de Palma); *c*) a l’abandonament pels pares: *expòsito* 16, 49, 93, 102, 141 (← cast.), *desemparat* 34, 36; *d*) al caràcter casual, lliure, com producte de la natura: *fill boscà* 77, *venturer* 83, 84, per això se’ls posava per nom *Ventura* 97, *fill natural* 74; *e*) a la seva condició d’il·legítim: *furtat* 132, *d’estraperlo* 159, *fill de puta* 157, 165, 166; notem també el castellanisme *bastardo* 167 (< fr. ant. *bastart* 173; *bastaldo* 85) i respostes no lexicalitzades com *no té pare* 34, 164, *fill d’uns altres* 163, i (*nascut*) *fora lloc* 171.

Bord i *bastard* són mots normatius; *bordegàs* és admès al *DIEC*₁ (1995), mentre que al *DIEC*₂ (2007) figura com a “emprat antigament”, recollint la marca valorativa “Ant[igament], bord; ara, xicot” del *DG*₁ (1932); *bordet*, que apareixia amb entrada independent al *DG*₁ (1932) i al *DIEC*₁ (1995), ha reduït la seva presència com a exemple de l’entrada *bord* en el *DIEC*₂ (2007).

